

(אולי זהו ג"כ פירוש כל העולם – בדיוק – לא נברא אלא לשמשני (קדושין שם)¹⁷, היינו, שלא רק הבעלי-חיים, אלא כל העולם, וכל מה שבו ומה שאירע בו, וכל העולמות (כל מה שבהם ומה שאירע בהם) עד למעלה מעלה – כל זה אינם אלא שדה נסיון גדול בשביל האדם, שהניחוהו בו (בהעולם), כדי שע"י ישמש את הקב"ה).

כי: אם לא היתה האפשריות, ובמילא גם החיוב, שע"י דבר, או מאורע פרטי זה, יעשה מצוה – לא הי' בא מאורע זה או דבר זה בחיי אדם פרטי זה, כיון שכל תכלית כונת בריאתו לא היתה אלא כדי שיעשה מצות. וא"כ, ב' האופנים האחרות: דאפשר להיות בזה: (א) שבא בחייו במקרה, (ב) שלא במקרה אלא בהשגחה, אלא שלא לתכלית עשיית (או סיוע עי"ז לעשיית) מצוה – מתבטלים, ואין לומר אלא שאירע לו כן, כדי שיסייעהו מאורע זה לעשיית מצוה, כי אין דבר במקרה, או לבטלה.

ג. ונקודה נוספת הבאה בתור תוצאה מזה:

כיון שכל דבר ומאורע בחייו אינו אלא כדי לסייעו לעשיית מצוה, נמצא, שאין בעולם – בעולמו של כאו"א – אלא השי"ת והוא, כי, כל השאר, אינם אלא אמצעים, שעל ידם ישתלם בעבודתו להשי"ת.

וכל מה שאינו נוגע לו בעבודתו את השי"ת, אינו יודע עד"ז, כי אין דבר וידיעה לבטלה, וכל העולם כולו – עולמו הוא – אינו אלא כלי תשמיש ואמצעי, שעל ידו יגיע אל המטרה – התכלית שבשבילם נברא (לשמש את קונו).

ד. ויש להוסיף ולהבהיר בזה:

כשם שבעולמו אין אלא השי"ת והוא, וכל השאר אינם אלא אמצעים לצורך עבודתו – הרי כן הוא גם בעולמו של חבירו. ולא עוד אלא שישנה אצלו לידיעה שגם אצל חברו כן הוא –

17) אולי הכוונה למארו"ל (ברכות ו, סע"ב) "כל העולם כולו לא נברא אלא בשביל זה .. לצוות לזה", היינו, בשביל האדם, שלא נברא אלא לשמשני (שהרי בקידושין שם מדובר בנוגע לבעלי-חיים, ולא נתפרש "כל העולם").

18) מ"ש רבינו "האחרות" (ולא "האחרים") הוא – כפי הנראה בגזכתי"ק – משום שבתחילה (במקום "האופנים") "האפשרות", ואח"כ העביר קולמוס וכתב "האופנים" (וכן בתיבת "מתבטלים" דלקמן, שתחילה כתב "מתבטלות", ואח"כ העביר קולמוס וכתב "מתבטלים").